

CLEMENS WISSE

Neeltje van de
Wilgenhoeve

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Ik heb het geluk gehad dat mijn moeder, die naaister was, mij de fijne kneepjes van het vak geleerd heeft, lieverd,’ zegt moeder Mia Bodijn tegen haar twaalfjarig dochttertje Willie. ‘Moe zei altijd tegen me: “Mia, doe je best en bekwaam je in dit mooie vak, want als de nood aan de man komt, kun je er altijd nog je brood mee verdienen,” en dat klopt.’

‘Daarom heb je er bij mij zeker ook altijd op aangedrongen mijn best te doen in de naailes op school en nu bij juffrouw Goosens,’ reageert Willie en Mia knikt.

‘Sinds pa vijf jaar geleden overleden is, moet ik de kost voor ons samen verdienen. Gelukkig kun jij mij erbij helpen nu je van school bent.’

Mia Bodijn kijkt haar dochttertje liefdevol aan. Zeven jaar was ze toen ze haar vader al moest missen. Zelf heeft ze er erg veel verdriet van gehad, maar niet van de dood van haar man alleen, maar ook door de bijna rade-

loze reactie van haar lieve kind. Zij kon het niet bevatten dat haar gezonde en levenslustige vader door de trap van een paard bij de boer waar hij werkte, plotseling uit haar jonge leventje werd weggerukt. Het is vijf jaar geleden, maar nog krijgt ze een brok in haar keel als ze zich het peilloze verdriet van haar kleine meisje herinnert.

Maar het is niet alleen die herinnering die haar pijn doet. De slopende ziekte die zij onder de leden heeft, verzwakt haar elke dag meer en er komt een moment, waarop zij niet meer voor zichzelf en haar kind zal kunnen zorgen. Die wetenschap baart haar grote zorgen. Gelukkig is Willie gezond en kan zij bij de klanten kleren ophalen die versteld moeten worden, en die ook weer terugbrengen als ze klaar zijn.

Zolang Mia zich goed voelt, gaat zij zelf naar de mensen toe om de maat te nemen als er iets nieuws genaaid moet worden, maar de afstanden naar afgelegen boerderijen kan ze tegenwoordig nauwelijks overbruggen. Toch sleept ze zich telkens weer voort, want ze kan kwalijk van de klanten verlangen dat ze bij haar komen om zich de maat te laten nemen.

Het is die dag guur weer. Eind oktober is

het en de eerste najaarsstormen hebben het land al geteisterd. Mia heeft de boerin van de Wilgenhoeve, Fie Verhoog, beloofd dat zij de japon die de boerin nodig heeft voor de trouwerij van haar jongste zus, vóór november klaar zou hebben. Belofte maakt schuld, dus heeft zij, ondanks haar zwakke gezondheid, de dag ervoor tot in de late uurtjes gewerkt om de japon af te krijgen.

‘Zal ik de japon naar de Wilgenhoeve brengen, moe?’ vraagt Willie en Mia knikt.

‘Dat is goed, mijn kind, dan ga ik voor het middageten zorgen, maar kleed je warm aan, want het is guur buiten.’ Twee opmerkingen van Mia Bodijn die een wrange bijklank hebben. Het middageten is niet meer dan wat aardappelen met een harige kroot en een lepel ranzig vet. Maar het is dat niet alleen. ‘Kleed je warm aan’ is makkelijker gezegd dan gedaan, want warme kleren zijn voor moeder en dochter een luxe die zij zich niet kunnen permitteren.

Slechte voeding en het ontbreken van warme kleren eisen hun tol. Dit geldt vooral voor moeder Mia. Met toch al een wankele gezondheid is haar weerstand met de winter in aantocht allerbelabberst.

Mia Bodijn was en is een trotse vrouw, maar alle ellende die haar is overkomen na de dood van haar man, heeft haar genoodzaakt haar hand op te houden bij de armenzorg van de parochie. Meneer pastoor bedoelt het waarschijnlijk goed, maar als hij haar, met zijn weldoorvoede postuur, voorhoudt dat het lijden hier op aarde gevolgd zal worden door de eeuwige gelukzaligheid in de hemel, dan laat zij hem merken dat zij een voorschotje op die gelukzaligheid nu al graag zou hebben.

‘Dan ga ik maar, moe,’ zegt Willie en monter gaat ze, met de jurk netjes opgevouwen in een mandje, op weg naar de Wilgenhoeve. Het is een flink eind lopen, want de hoeve ligt nogal afgelegen. Toch gaat ze er graag heen, want de boerin van de Wilgenhoeve is een hartelijk mens, die haar nooit met lege handen laat gaan. Natuurlijk krijgt zij het geld mee dat voor het naaien van kleding betaald moet worden, maar ze doet er altijd een appel, een stukje spek of, in het voorjaar, een kan biest bij.

De Wilgenhoeve ligt, omgeven door hoge wilgen, vlak onder de dijk van het buitenwater dat uitkomt op het meer. Het is een oude statige hoeve met een soort oprijlaan die door

een groot ijzeren hek afgesloten kan worden. Het sierlijk gevormde hek hangt tussen twee stenen zuilen met een grote kunstzinnig gevormde eikel op elk van die zuilen. Op de ene zuil staat 'Wilgen' en op de andere zuil staat 'hoeve', samen de naam van de kapitale boerderij vormend. De hoeve huisvest het gezinnetje van Leen Verhoog, een van de rijkste boeren van het kleine dorp aan de Zuidplas. Van een gezin kan eigenlijk niet gesproken worden, want het boerenpaar is, ondanks het feit dat ze al een aantal jaren getrouwd zijn, nog steeds kinderloos.

'Kom er gauw in, kindje, want het is guur buiten,' zegt Fie Verhoog, de boerin van de Wilgenhoeve.

'Ik kom de japon brengen die mijn moeder voor u genaaid heeft, juffrouw Verhoog,' zegt Willie beleefd. 'Zal ik hem uit het mandje halen?'

'Wacht even, Willie; je hebt een hele wandeling achter de rug en je zult wel zin hebben in iets warmes. Ik zal een lekkere mok chocolademelk voor je klaarmaken. Die lust je toch wel?' Ze kijkt het glunderende meisje aan en glimlacht als ze antwoordt: 'Als ik u niet ont-rief, juffrouw Verhoog.'

‘Ik kan het wel missen, hoor! Zeker voor jou,’ lacht Fie. Het laatste meent ze echt, want het lieve snoetje van Willie doet haar meer dan ooit verlangen naar een eigen dochtertje. Ze heeft de moed nog niet opgegeven, maar de kans dat ze gezegend zal worden met kinderen wordt steeds kleiner. Terwijl Willie in het achterhuis aan de, met geblokt zeil bespannen, tafel gaat zitten, maakt de boerin een heerlijke kop dampende chocolademelk klaar.

‘Zo, drink dat maar eens lekker op, Willie. Onderwijl zal ik de japon even gaan passen.’ De boerin gaat naar een nevenvertrek om de japon te passen en ze laat Willie even alleen. Die is vaak in het achterhuis van de grote hoeve geweest, maar telkens weer raakt ze onder de indruk van de behuizing van het boerenstel. Thuis is het allemaal pietepeuterig klein, maar hier is alles even ruim. Onder de schouw brandt een knappend vuur en op de rand ervan staan drie fraaie borden. ‘Mak-kum’ weet ze, want dat heeft de boerin haar weleens verteld. Erboven hangen nog twee schilderijen. Op het ene schilderij is een wat oudere boer met een zwart zijden petje afgebeeld en op het andere een ongeveer even ou-

de boerin met een kap op en mooie oorijzers. Om haar hals heeft ze een prachtige ketting. Bloedkoraal, zei de boerin. Ook weet ze dat het de grootouders van de boer zijn. Terwijl ze rondkijkt, nipt ze van haar hete chocolademelk tot de boerin in haar stemmige japon terugkomt. ‘Hij zit als gegoten,’ zegt ze blij. ‘Jouw moeder kan er wat van, hoor! Als ze weer eens komt, zal ik haar een groot compliment maken.’

‘Of moeder nog kan komen weet ik niet, juffrouw Verhoog,’ zegt Willie met een be-deesd stemmetje. ‘Ze is de laatste tijd niks lekker.’

‘Eet ze wel goed?’ vraagt de boerin en dan kijkt ze bezorgd als Willie haar hoofd schudt.

‘We hebben niet veel om te eten, juffrouw Verhoog.’

‘Och lieverd, wat naar voor haar en voor jou natuurlijk ook. Wacht even, ik zal wat spek, kaas en boter in het mandje doen en hier heb jij alvast een appel. Die kun je onderweg lekker opeten. En doe je moeder maar de groeten van me en wens haar beterschap.’

‘Dat zal ik doen, juffrouw Verhoog,’ piept Willie, maar ze kijkt erg verdrietig. ‘De dokter zei dat ze veel moet rusten.’

‘Zei de dokter ook wat ze mankeert?’

‘Ja, dat wel, maar het was een vreemd woord; ik heb niet onthouden wat het was. ‘

De boerin weet het ook niet en zegt te hopen dat het spoedig weer wat beter zal gaan.

Als Willie thuiskomt, is moeder Mia wel blij met het geld en de lekkere dingen die de boerin van de Wilgenhoeve in het mandje gestopt heeft, maar ze voelt zich te ziek om er echt van te kunnen genieten. Ze weet dat versterkende middelen goed voor haar zijn, maar of ze nog herstelt van haar slopende ziekte is erg onzeker. De bezorgde blik van de dokter zegt haar genoeg.

‘Paste de japon, Willie?’ vraagt ze en Willie knikt enthousiast.

‘Hij zit als gegoten, zei de boerin en als je weer op de hoeve komt, zal ze je een groot compliment maken.’

‘Het zal voorlopig niet lukken naar de Wilgenhoeve te gaan, meissie, want ik voel me niet zo best.’

‘Dat heb ik de boerin ook gezegd en toen vroeg ze wat je mankeerde; ik heb toen maar gezegd dat de dokter een vreemd woord voor je kwaal had.’

‘Ja, de dokter gebruikt altijd van die ingewikkelde woorden, maar het zal wel weer overgaan.’ Mia weet precies wat de dokter gezegd heeft en ze heeft ook begrepen dat haar kwaal niet vanzelf over zal gaan, maar ze vindt het niet nodig haar lieve kind nu al de stuipen op het lijf te jagen. Eens zal ook haar het onvermijdelijke duidelijk worden. Ze moet haar leven zien te rekken voor haar kleine meid, maar de gedachte alleen al haar ooit aan haar lot te moeten overlaten, stemt haar intens verdrietig. Het lieve kind doet alles om het haar maar zo makkelijk mogelijk te maken en gelukkig is Willie gezond. Jammer dat ze haar niet wat meer en betere voeding kan geven, want ze is in de groei en heeft goed eten nodig. Nu ze wat geld voor het naaiwerk gevangen heeft, kan er weer het hoogstnoodzakelijke in het kruidenierswinkeltje van Cora Delfgauw gehaald worden.

‘Wil jij vóór het eten nog even naar Cora lopen, Willie?’ vraagt ze dan ook.

‘Wat moet ik halen, moe?’

‘Haal maar een pond rijst, een half pond suiker en een pond spliterwten.’

‘Mmm, lekker! Rijstebrij met suiker,’ straalt Willie en moeder Mia laat het maar zo.